

Sygn. akt I PK 209/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Józef Iwulski (przewodniczący)
SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)
SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa G. K.
przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w K.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 stycznia 2020 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w C.
z dnia 25 maja 2018 r., sygn. akt IV Pa (...),

**I. uchyla zaskarżony wyrok i zmienia wyrok Sądu Rejonowego
w C. z 5 lutego 2018 r. w ten sposób, że zobowiązuje Dyrektora
Izby Administracji Skarbowej w K. do wydania decyzji dotyczącej
stosunku służbowego G. K., oddalając jego powództwo o
przywrócenie do pracy,**

II. koszty postępowania znosi wzajemnie między stronami.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w C. wyrokiem z 25 maja 2018 r. oddalił apelację pozwanej Izby Administracji Skarbowej w K. od wyroku Sądu Rejonowego w C. z 5 lutego 2018 r., który uwzględnił żądanie powoda G. K. i przywrócił go do pracy w tej Izbie. Powód wniósł w pierw pozew w obecnej sprawie 7 czerwca 2017 r. o uznanie wypowiedzenia zatrudnienia za bezskuteczne a 28 sierpnia 2017 r. skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. na bezczynność dyrektora pozwanej Izby w związku z brakiem realizacji ustawowego obowiązku przedstawienia propozycji służby w służbie celno-skarbowej. Spór przed Sądem powszechnym dotyczył wygaśnięcia stosunku służbowego i prawa do dalszego zatrudnienia powoda w pozwanej Izbie na tle ustawy z 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (ustawa o KAS) i ustawy z tej samej daty Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (ustawa PWKAS).

Sąd Rejonowy ustalił, że powód jako funkcjonariusz służby celnej był zatrudniony na podstawie mianowana w Urzędzie Celnym w K.. Po konsolidacji urzędów od 1 marca 2017 r. powód pełnił służbę w Izbie Administracji Skarbowej w K. realizując zadanie w Urzędzie Celno-Skarbowym w K. W związku z zaleceniami Ministerstwa Finansów dyrektor Izby zaleciała dyrektorom konsolidowanych służb przygotowania list pracowników, którym do 31 maja 2017 r. nie należy przedkładać propozycji dalszego pełnienia służby z uwzględnieniem kryteriów doboru pracowników przedstawionych na poziomie ministerialnym. Dyrektor Urzędu Celno-Skarbowego w K. wskazał kilku pracowników, w tym powoda, którym nie należałoby przedkładać propozycji dalszej służby. Nie wyjaśnił i nie wskazał kryteriów wyboru. 31 maja 2017 r. powód wezwał pracodawcę do przedłożenia propozycji dalszej służby. Pozwana pismem z 6 czerwca 2017 r. poinformowała, że jego stosunek pracy wygasa 31 sierpnia 2017 r. na podstawie art. 170 ust. 1 pkt 1 ustawy PWKAS. W świadectwie służby pozwana podała, że stosunek służbowy ustał w wyniku wygaśnięcia – art. 170 ust. 1 pkt 1, ust. 3 ustawy PWKAS.

Sąd Rejonowy wskazał, że powodowi niezależnie od wytoczonych spraw przed sądem administracyjnym przysługuje droga sądowa - art. 2 k.p.c., art. 277 i art. 276 ust. 1 ustawy KAS. W sprawie doszło do naruszenia przepisów o

wygaśnięciu umowy o pracę – art. 63 i 67 k.c., przez odmowę dalszego zatrudnienia powoda, skutkiem wadliwego uznania, że wystąpiło zdarzenie powodujące ustanie stosunku pracy. Na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy PWKAS powód uprawniony był do otrzymania propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby, uwzględniającej kwalifikacje i przebieg dotychczasowej pracy lub służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania. Jednocześnie art. 170 ust. 1 tej ustawy stanowi, że stosunki pracy i stosunki służbowe wygasły 31 sierpnia 2017 r., jeżeli zatrudnieni nie otrzymali propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby. Powód nie mógł być jednak pozbawiony minimalnych standardów ochrony stosunku pracowniczego wynikających z ogólnych reguł kodeksu pracy. Oznacza to, że to na pozwanej ciążył obowiązek wykazania, że doszło do reorganizacji urzędu (bo taki był cel wejścia w życie ustawy o KAS), istnieje związek pomiędzy reorganizacją a wygaśnięciem stosunku zatrudnienia powoda, wykazania uzasadnionego wyboru powoda do zwolnienia spośród innych ekspertów służby celnej. Pozwana nie może nadużywać prawa i arbitralnie dokonywać zwolnień z pracy w ramach wygaśnięcia stosunku zatrudnienia pod pozorem, że jest to czynione w ramach reformy administracji państwowej z pominięciem konstytucyjnego prawa do pracy i służby publicznej (art. 8 k.p. w związku z art. 5 k.p., art. 24 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP). Szczególna pozycja państwa wyrażająca się w tworzeniu przepisów prawa dla administracji publicznej nie może być wykorzystywana dla arbitralnego zwolnienia szeroko rozumianej grupy pracowników państwowych z pominięciem ograniczeń w rozwiązywaniu stosunków zatrudnienia obowiązujących u tzw. prywatnych pracodawców. Nie można przyjąć, iż na tle ustawy zasadniczej, zakazów dyskryminacji oraz zasad współżycia społecznego, że pracownik administracji publicznej nie ma żadnej ochrony swojego stosunku pracowniczego. Ze względu na reformę uzasadnione wyjątkowo jest przyjęcie zasady wygaszania stosunków pracy z mocy prawa przy założeniu, że chodzi o jednakowe traktowanie wszystkich pracowników, redukcję zatrudnienia uzasadnioną rzeczywistą reorganizacją, uzasadniony wybór pracownika do zwolnienia z uwzględnieniem dotychczasowego przebiegu służby, posiadanych kwalifikacji.

Zgodnie z art. 146 ust. 3 i 4 ustawy o KAS w przypadku funkcjonariuszy izb administracyjno-skarbowych wymagane jest uzyskanie stanowiska naczelnika urzędu celno – skarbowego w przypadku zwolnienia ze służby i stanowisko takie jest wiążące dla dyrektora izby administracji skarbowej. Naczelnik nie potrafił jednak wskazać z jakich przyczyn wytypował powoda do wygaśnięcia stosunku zatrudnienia. Wybór powoda do zwolnienia był wyborem arbitralnym, dokonany z pominięciem minimalnych standardów ochrony pracownika zatrudnionego na czas nieokreślony. Przywrócenie powoda do pracy było zatem uzasadnione.

W apelacji pozwana zarzuciła nieważność postępowania wobec braku jej zdolności sądowej i procesowej, a ponadto naruszenie przepisów prawa materialnego i dalszych przepisów postępowania. W uzasadnieniu wskazała, że nie została rozstrzygnięta przed sądem administracyjnym skarga powoda na beczynność dyrektora pozwanej Izby w sprawie braku realizacji ustawowego obowiązku przedstawienia mu propozycji służby.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu oddalenia apelacji podał, że podziela ustalenia oraz ocenę prawną Sądu Rejonowego. Nie zgodził się z zarzutem nieważności postępowania – art. 379 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 199 § 1 pkt 3 i art. 460 § 1 k.p.c. – gdyż powód był pracownikiem i jego pracodawcą nie był Skarb Państwa, lecz jednostka administracji skarbowej. Zgodnie z art. 3 k.p. pracodawcą jest także jednostka organizacyjna choćby nie posiadała osobowości prawnej. Pozew został wniesiony w terminie i nie doszło do rozszerzenia żądania (pisma powoda z 7 czerwca i z 21 września 2017 r.). Sąd administracyjny 8 marca 2018 r. odrzucił skargę powoda, dlatego nie może być pozbawiony ochrony w sprawie przed sądem powszechnym (art. 45 i art. 177 Konstytucji RP, art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności). Analiza ustawy wskazuje na naruszenie zasady równości i prowadzi do dyskryminacji i nierównego traktowania pracowników takich jak powód. Przepis statuujący wygaśnięcie stosunku pracy powoda musi być wykładany na tle zasad systemu prawa takich jak zasada demokratycznego państwa prawa, zasada równości oraz widziany w optyce praw podstawowych Unii Europejskiej. Powód nie może być w sytuacji gorszej niż „typowy pracownik” i nie może być pozbawiony minimalnych standardów ochrony stosunku pracowniczego. Władztwo publiczne nie uzasadnia szczególnego

uprzywilejowania państwa jako działającego arbitralnie pracodawcy niestosującego generalnej klauzuli zasadności wypowiedzania stosunków pracy w ramach zatrudnienia na czas nieokreślony. Powód miał prawo do pisemnej propozycji - określającej warunki pełnienia służby uwzględniającej posiadane kwalifikacje i przebieg dotychczasowej służby (a także dotychczasowe miejsce zamieszkania) - której nie otrzymał. Powód ma wysokie kwalifikacje, duże świadczenie zawodowe, pracował jako ekspert, ma studia podyplomowe z kryminalistyki. Nie uzasadniało to wyboru powoda do nieprzedłożenia mu precyzji dalszego zatrudnienia, zwłaszcza przy uwzględnieniu, że pozwany nie dokonał i nie przedstawił żadnej analizy porównawczej. Nie zasięgnięto też opinii naczelnika, mimo obowiązku określonego w art. 146 ust. 3 pkt 2 ustawy KAS. Pracodawca nie może nadużywać prawa w ujęciu klauzuli art. 8 k.p. i w sposób arbitralny dokonywać zwolnień z pracy w ramach wygaśnięcia stosunku zatrudnienia niejako pod pozorem, że jest to czynione w ramach reformy administracji państwowej. Pozwana nie wykazała związku między reorganizacją a wygaśnięciem zatrudnienia i uzasadnionym wyborem powoda do zwolnienia. Zasadnym było zatem przywrócenie powoda do pracy (art. 56 k.p. w związku z art. 67 k.p.).

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie: I. prawa materialnego: 1) art. 154 ust. 1 ustawy o KAS w związku z art. 5 k.p. poprzez uznanie, że stosunek służbowy powoda jest stosunkiem pracowniczym a nie administracyjnoprawnym, a tym samym dopuszczalne jest stosowanie przepisów kodeksu pracy i przywrócenie powoda do pracy; 2) art. 56 k.p. w związku z art. 67 k.p. w związku z art. 6 k.p. – poprzez uznanie, że powodowi przysługiwało roszczenie o przywrócenie do pracy, w przypadku wygaśnięcia stosunku służby na podstawie art. 170 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o KAS w związku z art. 165 ust. 3 tej ustawy, art. 78 ustawy o służbie celnej i art. 154 ust. 1 ustawy o KAS; 3) art. 264 § 2 k.p. poprzez uznanie, że pozew wniesiony został z zachowaniem ustawowego terminu do jego wniesienia; 4) art. 8 k.p. poprzez bezpodstawne zastosowanie i dokonanie oceny zachowania pozwanego z punktu widzenia zasad współżycia społecznego oraz uznanie, że pozwany nie zachował minimalnych standardów wyboru powoda do wygaśnięcia stosunku zatrudnienia; 5) art. 146 ust. 3 i 4 ustawy o KAS poprzez uznanie, że w przypadku wygaśnięcia

stosunku służbowego w trybie art. 170 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o KAS wymagane jest uzyskanie stanowiska naczelnika urzędu celno-skarbowego; 6) art. 170 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o KAS poprzez uznanie, że w przypadku wygaśnięcia stosunku służbowego dopuszczalne jest badanie przyczyn nie zaproponowania powodowi nowych warunków służby lub nowych warunków pracy; II. przepisów postępowania: 1) art. 379 pkt 2 w związku z art. 199 § 1 pkt 3 i art. 460 § 1 k.p.c. – nieważność postępowania z powodu braku zdolności sądowej i procesowej po stronie pozwanej Izby Administracji Skarbowej w K.; 2) art. 187 k.p.c. w związku z art. 321 k.p.c. – poprzez wydanie orzeczenia ponad żądanie pozwu, tj. przywrócenie powoda do pracy w pozwanej Izbie Administracji Skarbowej w K., w sytuacji gdy powód nie pozostawał w pracowniczym stosunku zatrudnienia, nie żądał przywrócenia do pracy lecz przywrócenia do służby a Sąd w wyroku nie ustalił istnienia stosunku pracy lub służby.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na:

- 1) istotne zagadnienie prawne w zakresie: - charakteru zatrudnienia funkcjonariusza celno-skarbowego (...); - sytuacji braku regulacji prawnych w ustawie Przepisy wprowadzające ustawę o KAS w zakresie przepisów ochronnych dotyczących roszczeń związanych z wygaśnięciem stosunku służby funkcjonariusza celno-skarbowego i dopuszczalności stosowania przepisów Kodeksu pracy dotyczących stosunku pracy (art. 56 w związku z art. 67 i art. 5); - przywrócenia przez sąd pracy funkcjonariusza do pracy bez ustalenia stosunku służby lub stosunku pracy, gdy nie zaproponowane mu nowych warunków pełnienia służby lub innych warunków pracy i gdy jego stosunek służby wygasł na podstawie art. 170 ustawy PWKAS; 2) potrzebę wykładni przepisów prawnych dotyczącej: - zastosowania art. 199¹ k.p.c. w przypadku, gdy nie została jeszcze prawomocnie zakończona sprawa przed sądem administracyjnym ze skargi funkcjonariusza celno-skarbowego w tej samej sprawie; - dopuszczalności drogi postępowania przed sądami powszechnymi w sprawach wygaśnięcia stosunków służbowych funkcjonariuszy celno-skarbowych na podstawie art. 170 ustawy PWKAS; - zasady domniemania właściwości sądów powszechnych do rozpoznania sprawy funkcjonariusza celno-skarbowego w razie wniesienia przez funkcjonariusza w tej sprawie samej sprawie skargi do sądu administracyjnego; - ustalenia istnienia

stosunku prawnego lub prawa na podstawie art. 189 k.p.c. w celu dochodzenia roszczenia o przywrócenie do służby przez funkcjonariusza służby celno-skarbowej.

Skarżący, w przypadku nie podzielnia zarzutów procesowych, wniósł o uchylenie wyroku i oddalenie powództwa ewentualnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Powód wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlega uwzględnieniu, gdy kwestionuje przywrócenie powoda do pracy jako pracownika. Uwzględnienie skargi wymaga jednak zobowiązania organu do wydania decyzji dotyczącej stosunku służbowego powoda, o czym w drugiej części uzasadnienia.

1. Nie jest zasadny zarzut skargi naruszenia art. 187 k.p.c. w związku z art. 321 k.p.c., albowiem Sąd nie orzekł ponad żądanie. Powód wystąpił o przywrócenie do pracy i takie roszczenie zostało rozpoznane.

2. Nie jest też zasadny zarzut nieważności postępowania ze względu na brak zdolności sądowej pozwanej Izby Administracji Skarbowej w K. Skoro powództwo było oparte na pracowniczym zatrudnieniu, to determinowało to również zdolność sądową i procesową strony pozwanej, czyli taką jak dla pracodawcy w sprawach o przywrócenie do pracy, zatem pozwanym pracodawcą była Izba Administracji Skarbowej w K. (art. 460 § 1 k.p.c.). Czym innym jest legitymacja bierna podmiotu wskazanego przez powoda i czym innym jest nieważność postępowania. Nie ma zatem podstaw do stwierdzenia nieważności postępowania ze względu na przesłankę z art. 379 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. W sprawach o roszczenia cywilne (pracownicze) to powód określa podmiot, do którego kieruje roszczenie i wówczas ten podmiot ma status pozwanego. Tak określonej relacji nie zmienia to, że dochodzone roszczenie nie było zasadne. Nie była to sprawa wyodrębniona przez prawodawcę, czyli taką, którą ustawa o KAS (art. 277) przekazuje do rozpoznania przez sąd pracy (art. 1 k.p.c.). Wedle ustaleń powód rozpoczął sprawę przed wniesieniem skargi do sądu administracyjnego i po określonym zakończeniu tego postępowania (o czym niżej) nie nastąpiło przejście

tej sprawy na podstawie art. 199¹ k.p.c. do obecnego postępowania, czyli stroną pozwaną nie był (nie musiał być) Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w K. ani Skarb Państwa (choć pozwana Izba stanowi *statio fisci*).

3. W ocenie dalszych zarzutów skargi należy odróżnić dopuszczalność drogi sądowej przed sądem powszechnym od zasadności zgłoszonego roszczenia o przywrócenie do pracy. Zarzuty skargi uzasadniają zmianę orzeczenia o przywróceniu do pracy i oddalenie tego roszczenia. Powód nie pozostawał w stosunku pracy (*akta osobowe, świadectwo służby*). Skarżąca zasadnie zarzuca, że dochodzone roszczenie o przywrócenie do pracy nie mogło być uwzględnione. Powód był funkcjonariuszem służby celnej a nie pracownikiem. Nie otrzymał propozycji dalszej służby ani propozycji zatrudnienia pracowniczego. W takiej sytuacji jego stosunek służbowy wygasł z końcem sierpnia 2017 r. Roszczenie o przywrócenie do pracy nie miało zatem oparcia w prawie materialnym. Stosunek pracy oparty jest na woli stron (art. 11 k.p.). Oferta pracy nie została powodowi przedstawiona. Po wygaśnięciu służby nie wykonywał też pracy, która pozwalałaby na ustalenie nawiązania zatrudnienia w sposób dorozumiany. Skarżąca zasadnie zarzuca, że Sąd nie mógł zastosować przepisów o przywróceniu do pracy, gdyż powód nie pozostawał w pracowniczym zatrudnieniu. Argumentacja Sądu, powołane orzecznictwo a nawet odwołanie się do art. 8 k.p., tracą na znaczeniu, gdyż odnoszą się do wygaśnięcia pracowniczego zatrudnienia. Inny status mają funkcjonariusze pozostający w stosunku służbowym, bo nie jest to stosunek prawa prywatnego. Powód jako funkcjonariusz pozostawał w stosunku służbowym i tylko przepisy właściwe dla tego stosunku mogą być podstawą oceny jego powództwa. Funkcjonariusz służby celnej nie jest pracownikiem w rozumieniu Kodeksu pracy i nie ma do niego zastosowania zasada subsydiarnego stosowania przepisów Kodeksu pracy zawarta w art. 5 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2012 r., I PK 163/12, LEX nr 1515356).

4. Nie oznacza to, że podjęte przez Sąd Najwyższy orzeczenie reformatoryjne, oddalające zgłoszone powództwo o przywrócenie do pracy pozwala na definitywne zakończenie postępowania. Powód wystąpił z powództwem w związku z ustaniem zatrudnienia na tle zmian ustawowych w administracji celno-skarbowej. Nie otrzymał propozycji dalszej służby i dlatego wystąpił też ze skargą

do sądu administracyjnego. Wojewódzki Sąd Administracyjny G. postanowieniem z 8 marca 2018 r., IV (...), odrzucił jego skargę, a w uzasadnieniu stwierdził m.in., że „organ nie był zobowiązany do złożenia propozycji służby”. Skarga kasacyjna od tego orzeczenia została odrzucona przez ten Sąd postanowieniem z 9 lipca 2018 r. (jak wynika z uzasadnienia z powodu braku pełnomocnictwa upoważniającego do reprezentowania skarżącego). Pozwala to ocenić, że Sąd Administracyjny nie rozpoznał merytorycznie skargi powoda. Jednocześnie toczyło się postępowanie przed sądem powszechnym o przywrócenie do pracy w obecnej sprawie. Powództwo musiało być rozpoznane, skoro zostało wniesione (art. 1 k.p.c.). Postępowanie przed sądem pracy było więc samodzielne i nie kolidowało z biegiem postępowania administracyjnego, również jeżeliby mieć na uwadze wskazane zakończenie postępowania administracyjnego i względ na regulację z art. 199¹ k.p.c. (*Sąd nie może odrzucić pozwu z tego powodu, że do rozpoznania sprawy właściwy jest organ administracji publicznej lub sąd administracyjny, jeżeli organ administracji publicznej lub sąd administracyjny uznały się w tej sprawie za niewłaściwe*).

5. Oddalenie powództwa w obecnym postępowaniu wynika z tego, że Sąd pracy niezasadnie oparł się na regulacjach dotyczących stosunku pracy w sytuacji, gdy powód nie był pracownikiem. Podstawą zgłoszonego roszczenia nie mógł być stosunek pracy i dlatego powód nie mógł zostać przywrócony do pracy jako pracownik. Nie oznacza to jednak, że osądzona została sprawa powoda, która wynika ze stosunku służbowego funkcjonariusza. Takie rozstrzygnięcie ma swoje oparcie w regulacjach ustawowych dotyczących tego stosunku. Nie można uznać, że w związku z przyjęciem w ustawie PWKAS regulacji o wygaśnięciu stosunku służbowego, powód nie ma żadnych uprawnień z tym związanych. Jest uprawniony co najmniej do żądania wydania decyzji dotyczącej jego stosunku służbowego. W szczególnej sytuacji funkcjonariuszy celnych, którym nie przedstawiono propozycji służby, wygaśnięcie stosunku służbowego w orzecznictwie Sądów Administracyjnych kwalifikuje się jako zwolnienie ze służby, które wymaga wydania decyzji (art. 170 ust. 3 ustawy PWKAS w związku z art. 276 § 2 ustawy o KAS - uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego z 1 lipca 2019 r., I OPS 1/19 i wyrok tego Sądu z 3 września 2019 r., I OSK 3744/18, wyrok Wojewódzkiego Sądu

Administracyjnego w Poznaniu z 17 stycznia 2019 r., IV SAB/Po 179/18). Decyzję taką powinien wydać Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w K.. Decyzja powinna mieć na uwadze kryteria wskazane w art. 165 ust. 7 ustawy PWKAS, co pozwoli powodowi na dalszą kontrolą jego uprawnień, z zachowaniem możliwej kontroli odwoławczej (art. 276 i 277 ustawy o KAS). Przeszkodą nie powinno być poprzednie postępowanie administracyjne, gdyż Wojewódzki Sąd Administracyjny w G. wyszedł z innego założenia i dlatego odrzucił skargę.

6. Powyższe oznacza, że art. 199¹ k.p.c. *a contrario* może być też podstawą do przekazania sprawy do postępowania administracyjnego, gdy powód niezasadnie wszczął sprawę o roszczenie, które mu nie przysługiwało. Nie można zatem zakończyć sprawy w obecnym postępowaniu bez skierowania na właściwą drogę pozostałej akcji sądowej powoda, której wynik zależeć może od decyzji organu (Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w K.), która w jego sprawie powinna być wydana. Chodzi bowiem o ochronę proceduralną, czyli szerszą niż samo badanie przed sądem powszechnym zasadności żądanej ochrony materialnej (art. 2, art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności).

7. Takie przekazanie nie jest dowolne, jako że powód w obecnym postępowaniu zgłaszał cały szereg zarzutów o nieuzasadnionym negatywnym jego wyborze z kręgu uprawnionych do dalszej służby lub pracy. Łączył je przede wszystkim z naruszeniem art. 165 ust. 7 ustawy PWKAS. Nie zgadzał się ze stanowiskiem pozwanego, że może dojść do wygaśnięcia dotychczasowego stosunku służbowego bez propozycji dalszej służby. Prócz tego zarzucał dyskryminowanie ze względu na selekcję negatywną w wyborze przy braku w ogóle decyzji oraz braku propozycji służby w sytuacji wątpliwości co do konstytucyjności zastosowanej regulacji o wygaśnięciu stosunku służbowego z mocy ustawy (podtrzymuje to odpowiedź na skargę kasacyjną). W tej sprawie pominięcie powoda, choćby przez brak decyzji dotyczącej jego stosunku służbowego i kryteriów kontynuacji zatrudnienia służbowego może być badane w postępowaniu administracyjnym. Skoro dostęp do służby publicznej oparty jest na zasadzie równości (art. 60 Konstytucji), to tym bardziej zasada ta nie powinna być pomijana wobec tych, którzy już ją pełnili. Decyzja nie powinna być zatem arbitralna i

dowolna. Zwraca się na to uwagę w orzecznictwie na tle spraw odwoławczych od decyzji o wygaśnięciu stosunku służbowego funkcjonariuszy celnych i braku propozycji dalszej służby lub zatrudnienia (wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego: z 17 października 2019 r., I OSK 1331/18 i z 3 września 2019 r., I OSK 889/18).

8. Uprawniona jest zatem teza końcowa, że funkcjonariusz służby celnej, którego stosunek służbowy wygasł z końcem sierpnia 2017 r. w związku z wprowadzonymi zmianami w administracji celno-skarbowej i któremu nie zaproponowano dalszej służby lub zatrudnienia nie ma zasadnego roszczenia o przywrócenie do pracy (w stosunku pracy). Ma natomiast prawo do żądania wydania decyzji dotyczącej jego stosunku służbowego i jej kontroli przed sądem administracyjnym.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁶ k.p.c., art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 199¹ k.p.c. *a contrario*).